

De l'Hongria d'Orban a la Turquia d'Erdogan: els presos polítics a Europa

Periodistes, activistes per les llibertats i defensors d'identitats minoritàries són víctimes de repressió i presó preventiva sota formes aparentment democràtiques

Ilder Dadin, un dels rostres de la dissidència russa. | wikimedia commons

Els presos polítics no són patrimoni de les autocràcies asiàtiques o de dictadures africanes. Països del nostre entorn tenen presos polítics i es produeixen atacs continus als drets i llibertats fins i tot en estats socis de la Unió Europea. Repressió contra manifestants, acusacions de "terrorisme" i "violència" contra dissidents i periodistes, intent del poder polític per sotmetre el poder judicial als seus interessos, conformen un escenari que ja no és episòdic.

Un any després de l'empresonament de Jordi Sánchez i Jordi Cuixart (<https://www.naciodigital.cat/noticia/164880/preso/dels/jordis/365/dies/sota/batuta/excepcionalitat/politica>), el mapa de la repressió a Europa comença a prendre un color tenebrós. Us oferim un breu llistat d'alguns dels casos més greus que enterboleixen la imatge de molts estats que s'anomenen democràtics.

Hongria, el Danubi pard

El govern del primer ministre Víktor Orban està en conflicte obert amb les institucions europees per una política i una legislació de clara deriva autoritària

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/131342/parlament/europeu/inicia/proc/sancionar/hongria/violacio/drets/fonamentals>) . Recentment, el Parlament Europeu va aprovar una moció mostrant la seva preocupació per la situació dels drets humans en aquell país. Moció que, per cert, va tenir l'abstenció del PP espanyol. El mateix Pablo Casado ha defensat el règim d'Orban en seu parlamentària (<https://www.naciodigital.cat/noticia/163186/casado/defensa/viktor/orban/suport/hongria/contra/proc>) . Amb un argument de pes: el suport de Budapest a la unitat d'Espanya.

Els darrers mesos, el govern de Budapest ha aconseguit fer aprovar al parlament mesures que permeten la detenció automàtica de sol·licitants d'asil que es troben en les anomenades zones de trànsit fronterer. La negativa d'Orban a fer-se solidari de la política d'acollida de refugiats fixada per Brussel·les ha generat una forta crisi amb la UE. Però l'ofensiva regressiva del govern ja és evident en tots els fronts.

L'executiu hongarès manté una "croada" contra la Universitat Centreeuropea de Budapest, impulsada pel financer George Soros. Per torpedinar les seves activitats s'ha arribat a modificar la llei general d'Educació i s'han exigit requisits impossibles perquè pugui mantenir-se oberta.

Pel que fa a presos polítics, el cas més flagrant és el del siríà Ahmed Hamed, un refugiat acusat de violència i terrorisme per liderar, megàfon en mà, una protesta contra la repressió als refugiats, a la frontera amb Sèrbia. Va ser condemnat el 2016 a deu set anys de presó. El seu cas s'arrossega pels tribunals d'apel·lació des d'aleshores, amb anul·lacions, recursos i una pena rebaixada a set anys. Amnistia Internacional ha engegat una campanya internacional per l'alliberament d'Ahmed (<https://www.amnesty.org/es/latest/news/2018/09/100000-demand-release-of-syrian-man-convicted-of-terrorism-for-throwing-a-few-stones-in-hungary/>) . El setembre passat, la cort d'apel·lacions va sentenciar de manera definitiva a Ahmed Hamed a cinc anys, per la qual cosa podria sortir de presó a inicis del 2019 al complir dues terceres parts de la condemna.

Polònia, la submissió del poder judicial

En el si de la UE, hi ha diversos països que han entrat en una dinàmica regressiva que posa en perill les llibertats. Polònia és un d'ells. El govern del partit Llei i Justícia, d'ideologia ultraconservadora i clerical, liderat per Jaroslaw Kaczynski -que no presideix l'executiu-, ha endurit la legislació i s'ha enfrontat amb Brussel·les. El gir autoritari de Llei i Justícia ha tingut el poder judicial en el punt de mira i, concretament, el Tribunal Constitucional. Noves lleis han atorgat al ministeri de Justícia atribucions per designar presidents de tribunals ordinaris. Sotmetre el poder judicial al govern va provocar el desembre passat que la UE activés l'article 7.1 dels tractats europeus, un advertiment molt seriós a un país membre.

S'ha fet una purga als mitjans de comunicació, amb més dos-cents periodistes apartats o acomiadats. Potser el cas més escandalós ha estat el del periodista Tomasz Piatek, autor del llibre *Macierewicz i els seus secrets* (https://www.lemonde.fr/europe/article/2017/07/18/en-pologne-le-gouvernement-ultraconservateur-harcele-les-journalistes_5161876_3214.html) , en què s'acusava el ministre de Defensa de mantenir vincles amb la intel·ligència russa. La reacció del ministre, en lloc de querellar-se per via civil, va ser reclamar la intervenció d'un tribunal militar. Piatek va ser acusat de terrorisme i durant uns mesos el risc d'entrar a presó va ser elevat. Finalment, l'acusació de terrorisme va ser retirada.

Rússia, repressió de Moscou al Caucas

La Federació Russa és un dels grans punts negres en drets i llibertats a Europa. Les detencions i processament de dissidents són una constant. L'any passat va ser un any crucial. Les protestes massives i pacífiques contra la corrupció es van estendre per les principals ciutats del país i es van fer nombroses detencions. El març del 2017 va ser un moment especialment dur. Hi va haver més de 1.600 detencions, entre elles les de catorze periodistes. Abans, el mes de febrer, el Tribunal Europeu dels Drets Humans va condemnar Moscou per l'anomenat cas Lashmankin i altres contra Rússia (<https://www.amnesty.org/es/countries/europe-and-central-asia/russian->

[federation/report-russian-federation/](#)) , en què 23 persones denunciaven l'estat per haver reprimint violentament manifestacions pacífiques.

Ildar Dadin ha estat potser la persona més emblemàtica entre els presos polítics russos. Opositor a Putin, Dadin va denunciar en nombroses ocasions la manipulació electoral del règim. Però el que Putin no li perdona és haver criticat la seva política bel·licista a Ucraïna. El 2015, després de participar en manifestacions oposidores, va ser processat per "violació de l'ordre" i condemnat a tres anys de presó. La seva sort ha generat molta preocupació perquè durant uns mesos la seva família va perdre el contacte amb ell. Empresonat a la llunyana República d'Altai, va demanar que l'acostessin a Moscou. Finalment, va ser alliberat el 2017.

Com sol passar en dinàmiques autoritàries, la repressió es dona en tots els àmbits. Va causar impacte el processament del *blogger* Ruslan Sokolovsky, un activista condemnat a dos anys de presó per "incitació a l'odi". El seu delictes: publicar un vídeo en què jugava amb programes de realitat virtual dins d'una catedral.

Hi ha hagut casos molt més greus encara. La repressió a Txetxènia ha crescut, segons els informes d'Amnistia Internacional. *Novaya Gazeta*, mitjà liberal crític amb Putin, ha informat de detencions massives al Caucas i d'execucions sumàries. Un director de cine ucraïnès, Oleg Sentsov, va ser empresonat i condemnat a vint anys de presó per "activitats terroristes", (<https://www.amnesty.org/en/latest/campaigns/2018/07/oleg-sentsov/>) que ell ha negat durant un judici considerat sense garanties per organismes internacionals. El maig passat, va començar una vaga de fam que va suspendre el 5 d'octubre passat.

El darrer activista detingut ha estat Alexéi Navalny, que acaba de ser alliberat després d'estar cinquanta dies a la presó per organitzar protestes contra el Kremlin. A començaments d'any, la Comissió Electoral li va impedir concórrer a les eleccions presidencials en què Putin va ser reelegit (<https://www.naciódigital.cat/noticia/112727/erdogan/declara/estat/emergencia/turquia>) . L'excusa va ser que Navalny havia estat condemnat per malversació l'any 2013.

Turquia, presó preventiva contra l'oposició

El cas turc és conegut. El govern del president Erdogan controla els ressorts del poder, molt més després de l'intent de cop militar del 2016, que va facilitar una repressió ferotge contra tot tipus d'oposició (<https://www.naciódigital.cat/noticia/112727/erdogan/declara/estat/emergencia/turquia>) . Amb un Erdogan que ja és president executiu de la República i que disposa de majoria absoluta al Parlament, als dissidents els toca el rebre. Després de l'intent de derrocar Erdogan, la repressió es va desfermar també contra l'oposició parlamentària, sobretot contra el Partit Democràtic dels Pobles (HDP), que aplega corrents d'esquerra i sectors prokurds. Fins a nou diputats van ser empresonats, com també desenes d'alcaldes que havien estat elegits.

L'ofensiva repressiva del govern d'Ankara es va expressar sobretot en el terreny dels mitjans. Més d'un centenar de periodistes van ser detinguts i van romandre en presó preventiva durant mesos (<https://www.amnesty.org/es/countries/europe-and-central-asia/turkey/report-turkey/>) . Molts d'ells pertanyien al *Cumhuriyet*, òrgan de l'oposició laica. El llistat de periodistes que s'han convertit en presos polítics és inacabable: Deniz Yücel, corresponsal a Turquia de l'alemany *Die Welt*; Ayla Albayrak, de *Wall Street Journal*, va ser sentenciada a dos anys de presó per "terrorisme"; Inan Kizilkaya, periodista kurd, va romandre més de 400 dies a la presó... Noms que se succeeixen mentre Erdogan va reforçant el seu domini sobre la societat turca.

L'empresonament dels dirigents polítics i cívics de l'independentisme ha coincidit amb una etapa de crisi accentuada del projecte de construcció europea i amb un enfortiment dels corrents d'opinió de la dreta populista, (<https://www.naciódigital.cat/noticia/159965/metode/trump/escampa/dreta/europea>) molt influïda pels vents que bufen del Brexit britànic i del fenomen Trump. Quaranta-un any després de les

primeres eleccions democràtiques a l'estat espanyol, Espanya continua sent *different*, però pot trobar similituds autoritàries sense sortir del continent.